

یکی از چالش‌های بزرگ مرکز هنرهای نمایشی رادیو در حوزه مهم سرمایه انسانی، به ویژه بازیگران آن دسته افرادی‌اند که نه کارمند سازمانند و نه اینکه بعد از سال‌ها و دهه‌ها سابقه کار خودشان این موضوع را قبول دارند و البته شخصا به آن‌ها حق می‌دهم. نام نمی‌برم، اما در مجموعه بعضی هنرمندانی داریم که در تئاتر و هنرهای نمایشی کشور نخبه و پیشکسوت‌اند اما در خرج معاش روزمره درمانده‌اند.

فانچ‌ویک

ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۲۸ آبان ۱۴۰۱ • شماره ۸۲۲

رادیو در قالب

رادیو نمایش یا مثبت رادیو؛ مساله این است

تحول در میدان ارگ و جایی میان بزرگان رادیو

بر تعامل اثربخش با نیروی انسانی به عنوان عاملان تحول آفرین استوار است.

گرچه ایجاد تحول در سازمان صداوسیما نیاز به طراحی یک مدل بومی و چندوجهی با در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود آن و ابعاد مختلفش دارد اما قطعاً مبنای آن باید بر تعامل، اقناع و همراه‌سازی تمام سطوح بدنه سازمان استوار باشد. قشر هنرمند سرمایه‌های اجتماعی و ملی و سرمایه‌های نظام، انقلاب و سازمان صداوسیما هستند و با اینها نمی‌شود با نگاه اداری رفتار کرد.

ما در قبال هنرمندان چه میکنیم؟

ما خیلی جاها انتقاد داریم که چرا برخی هنرمندان مان به آغوش دشمن می‌روند. مثلاً سفارت فرانسه خیانت می‌کند، سرویس اطلاعاتی اینها یا انگلیس‌ها هنرمندان ما را جذب می‌کنند، به آنها مدال لژیون دونور می‌دهد و در راستای اهداف‌شان بهره‌برداری می‌کند. اما باید پرسیم ما در قبال هنرمندان مان چه می‌کنیم؟! آیا ما مسئولیتی نداریم که آنها را جذب اهداف راهبردی انقلاب اسلامی کنیم؟ در این چند سال کدام دستگاه فرهنگی ما دلسوزانه و مسئولانه، ساز و کاری داشته که بیاید و متولی صیانت از هنرمندان باشد؟ در عوض متأسفانه اغلب با برخورد چکشی حذف کرده‌ایم. اما آسیب‌شناسانه با رویکرد جذب و پرورش، آن هم در درازمدت کمتر کاری صورت داده‌ایم.

یکی از چالش‌های بزرگ مرکز هنرهای نمایشی رادیو در حوزه مهم سرمایه انسانی، به ویژه بازیگران، آن دسته افرادی است که نه کارمند سازمانند و نه این‌که بعد از سال‌ها و دهه‌ها سابقه کار خودشان این موضوع را قبول دارند و البته شخصا به آنها حق می‌دهم. نام نمی‌برم، اما در مجموعه بعضی هنرمندانی داریم که در تئاتر و هنرهای نمایشی کشور نخبه و پیشکسوت هستند اما در خرج معاش روزمره درمانده‌اند.

برنامه ریزی جدی برای رسانه صدایپایه در دنیای جدید

بحث مهم دیگری که طی منظومه تحول آفرینی مدنظر داشته‌ایم: آینده پژوهی، هم‌افزایی و روزآمدی است. جهان دارد وارد عصر متاورس می‌شود و ما باید برای آینده رسانه صدایپایه در دنیای جدید برنامه‌ریزی جدی داشته باشیم. به همین دلیل به جای رادیو بر روی کلیدواژه‌ی صدایپایه تأکید ویژه داریم.

به طور مثال در ارتباط با تولید ساختارهای نوین می‌توانم به «تخت ترنا» اشاره کنم که اولین تجربه نمایش رادیویی اینترنتی در جهان بود. برنامه‌ای تعاملی که در آن مهمان و مخاطب وارد هزار تو و کشمکش‌های نمایش می‌شوند که اولین تجربه تئاتر اینترنتی رادیویی در دنیا بود و کار سختی بود. همچنین «آرادمند، آقای خاص» در ژانر رادیو پلاس که با نقش آفرینی ایرج نودری و تجدیدخاطر نمایش رادیویی معروف و قدیمی «آرادمند، جانی دالر»، از رادیو نمایش و همزمان به صورت تصویری از شبکه نسیم پخش شد.

طراحی رادیو پلاس در ژانر اختصاصی

کارهایی که قبلاً در این زمینه انجام می‌شد، صرفاً به تصویر کشیدن نمایش‌های رادیویی بود؛ یعنی تحت عنوان رادیو نما در مرحله ضبط از کارها تصویر گرفته و پخش می‌شد؛ در واقع نمایش رادیویی تلویزیونی می‌شد اما ما در اینجا ژانری طراحی کرده‌ایم که تلفیقی است. یعنی پشتوانه نظری و مطالعاتی دارد و نامش رادیو پلاس است.

در دنیا بسیاری از مدیوم‌های تلفیقی تجربه شده، مثلاً در پراگ که مهد انیمیشن است ما رادیو انیمیشن را داریم و اینها همه تلفیق‌های بین دو مدیوم است اما وقتی می‌گوییم رادیو پلاس یعنی از يك رسانه صدا پایه خلاق صحبت می‌کنیم که با چند مدیوم دیگر تلفیق شده و ژانر جدیدی است.

راهبردهای محتوایی به متون دراماتیک نمایشی برداشتیم.

این ایده‌ها و طرح‌ها که در بانک نمایشنامه ما به ثبت رسیده در سایر حوزه‌های هنرهای نمایشی کشور، اعم از فیلم و سریال و تئاتر نیز قابل بهره‌برداری است. اقدام ما با تمرکز ویژه بر راهبرد هویت‌محوری یا همان شعار اصلی دوره جدید مدیریت سازمان صورت گرفت و براساس آن آثار مختلفی در ژانرها و موضوعات متفاوت و متنوع به ویژه با محوریت بازخوانی تاریخ طراحی کردیم.

تاسیس بانک نمایشنامه در دفتر ادبیات نمایشی رادیو نمایش

بازخوانی دراماتیک تاریخ مطابق با اهداف گفتمانی و راهبرد و سیاست هویت‌محوری یک اقدام تخصصی ارزنده است و ما با تأسیس بانک نمایشنامه در دفتر ادبیات نمایشی رادیو نمایش آمادگی آن را داریم که علاقه‌مندان و فعالان هنرهای نمایشی بیایند و از این متون استفاده کنند. فقدان متن خوب و دارای ارزش‌های تخصصی دراماتیک یکی از بزرگترین چالش‌های هنرهای نمایشی کشور است. ما سعی کردیم برای رفع این مانع، متناسب با اهداف گفتمان هویت ملی و دینی، اقدامات موثری در دفتر ادبیات نمایشی انجام دهیم و به پرورش سرمایه انسانی بپردازیم.

پیگیری مطالبات و دغدغه‌های پیشکسوتان و بزرگان رادیو نمایش

یکی دیگر از اقدامات مهم تحولی‌مان حفظ و نگهداشت سرمایه انسانی مجموعه به ویژه پیشکسوتان و پیگیری مطالبات و دغدغه‌های برحق آنها بود. رکن اصلی هر نوع مدیریتی در حوزه فرهنگ، قطعاً عامل انسانی است. تا ما نتوانیم سرمایه انسانی را با خودمان همراه کنیم، چیزی درست نمی‌شود پس برای ایجاد هر تحولی شرط اصلی اقناع و همراه‌سازی بدنه سازمان است.

از نظر علمی هم به قضیه نگاه کنیم همین طور است و موضوع «مدیریت تحول» یک سرفصل آکادمیک است. از منظر علمی روش، عامل تعیین‌کننده نظریه است و در علم مدیریت نظریه‌های مختلفی برای روش تحول سازمانی وجود دارد؛ مدل مدیریت تغییر لوین، مدل S ۷ مک کینزی، مدل نظریه مدیریت تغییر جان کاتر، مدل آدکار، نظریه تلنگر Nudge، مدل گذار بریجز، چارچوب تغییر کوبلر راس، مدل تغییر ساتیر و... اما نکته بنیادین این است که تمرکز تمام این نظریه‌ها

رادیو نمایش از ۱۱ سالگی‌اش عبور کرد. جایی که برای رفتن به استودیوهایش باید وارد میدان ارگ شویم. قدم زدن در این میدان مرسوم به بزرگان رادیو، ما را به پاتوق صداهای زیبایی می‌رساند که به ساختمان رادیو نمایش منتهی می‌شوند. همان مکانی که بزرگان رادیو در آن حضور و بروز بیشتری دارند و نامگذاری‌اش به نام «بزرگان رادیو» در دستور کار است.

۱۱ سال پیش برای شنیدنی کردن تئاتر و نمایش یک شبکه رادیویی تأسیس شد

سال ۱۳۹۰ یعنی ۱۱ سال پیش، شبکه‌ای به عنوان رادیو نمایش تأسیس شد که تئاتر و نمایش را برای مخاطب علاقه‌مند، شنیدنی کند. بهترین صداها و هنرمندان صحنه تئاتر و رادیو و تلویزیون آمدند و به شنونده رادیو، قوه خیال انگیزی بخشیدند؛ بشنوند و آن میزانشن‌ها و اتفاقات را تصور کنند.

محسن سوهانی که چند صباحی است سکان هدایت هنرهای نمایشی و شبکه رادیویی نمایش را برعهده گرفته، می‌گوید: در بحث تحول آفرینی، به ویژه در مختصات سازمان صداوسیما، مساله اصلی این است که بیش از شناسایی مشکل، روش برطرف کردن آن اهمیت دارد؛ این‌که با چه روشی می‌خواهیم اصلاح را انجام دهیم.

جوانب مختلف و متغیرهای زیادی وجود دارد که باید همگی مد نظر قرار گیرند. این موضوع به یک جراحی حساس و ظریف پزشکی می‌ماند. فلذا ما برای ایجاد تحول و رشد متوازن در مجموعه قدیمی و پرسابقه اداره کل هنرهای نمایشی رادیو تدابیر مختلفی اندیشیدیم.

پرو کردن آنتن بزرگترین چالش مدیران صدا و سیما

خشت اول تحول در حوزه هنرهای نمایشی متن است و ما نیز تحول را از این نقطه و با احیا و تأسیس دفتر ادبیات نمایشی آغاز کردیم. به نظر من پرو کردن آنتن یکی از بزرگترین چالش‌هایی است که ما مدیران شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی با آن مواجهیم و این مساله باعث می‌شود تا از پرداختن به محتوا و اصلاح رویکردها و تحول محتوا باز بمانیم.

خیلی وقت‌ها در سطح راهبرد سیاست‌های محتوایی درستی برای سازمان تعیین می‌شود اما این مفاهیم راهبردی به گونه‌ای تخصصی و دقیق به زبان رسانه ترجمه و تبدیل نمی‌شود. ما در طراحی نمایشنامه‌های رادیویی با نگاهی تخصصی گام موافقی در تبدیل

مجتبی بزرگر
روزنامه‌نگار